

Badanie ewaluacyjne pt. *Wpływ RPO WK-P 2014-2020 na realizację celów Strategii EUROPA 2020 w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatu*

Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia (SOPZ)

Spis treści

I.	Wstęp i uzasadnienie badania	2
II.	Cel badania	5
III.	Główne kryteria ewaluacyjne	5
IV.	Obszary badawcze	6
V.	Odbiorcy badania	10
VI.	Zakres ewaluacji	10
VII.	Metodologia badania	11
VIII.	Realizacja zadania	13
IX.	Wymagania dotyczące raportów, broszury informacyjnej, dashboardu /infografiki oraz prezentacji multimedialnej	16
X.	Finansowanie badania	18

I. Wstęp i uzasadnienie badania

Unijna **Strategia EUROPA 2020** to dokument strategiczny, w którym określono trzy główne priorytety: **rozwój inteligentny** (gospodarka oparta na wiedzy), **rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu** (gospodarka cechująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną) oraz **rozwój zrównoważony**, oznaczający wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej¹. Zrównoważony rozwój to także jedna z zasad horyzontalnych UE, określona w art. 8 Rozporządzenia Ogólnego nr 1303/2013, zgodnie z którą cele europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI) należy osiągać w taki sposób, aby wspierać unijny cel zachowania, ochrony i poprawy środowiska naturalnego.

W zapisach Strategii EUROPA 2020 jeden z pięciu celów, który ma być wspierany przy wykorzystaniu środków EFSI skupiony jest w obszarze ochrony środowiska i efektywnego korzystania z zasobów. Cel ten mierzony jest poprzez osiągnięcie trzech wskaźników (określanych w skrócie 20/20/20):

- Zwiększenie efektywności energetycznej o 20%,
- Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych co najmniej o 20% lub, jeśli pozwolą na to warunki², nawet o 30%;
- Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii brutto do poziomu 20%.

Wskazane powyżej trzy wskaźniki są usankcjonowane prawnie na poziomie unijnym w ramach tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2020 i stanowią realne wiążące zobowiązanie państw członkowskich, a co za tym idzie poszczególnych województw, do osiągnięcia wspólnych unijnych celów w obszarze ograniczenia oddziaływania na zmiany klimatu i zwiększenia efektywności energetycznej.

RPO WK-P 2014-2020 zakłada realizację wsparcia w przechodzeniu na gospodarkę niskoemisyjną poprzez zrównoważone wykorzystanie energii i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych (działania mitygacyjne) w ramach 4 priorytetów inwestycyjnych (PI) w ramach 3. Osi Priorytetowej Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie. W ramach PI 4a założono, że wsparcie ze środków programu ma wpłynąć na zwiększony udział energii ze źródeł

¹ EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, str. 11.

² Rada Europejska w marcu 2007 r. na posiedzeniu w Brukseli wyraziła poparcie dla zwiększenia unijnego celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 30% w stosunku do poziomu emisji w 1990 r., które nastąpi w latach 2013-2020 w ramach nowego globalnego porozumienia klimatycznego w sytuacji, gdy inne rozwinięte państwa zobowiążą się do podobnych redukcji emisji, a państwa rozwijające się wniosą swój wkład adekwatny do możliwości swoich gospodarek (por. pkt. 3 preambuły do Decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych, Dz. U. UE L 140/136 z 5.06.2009). Powyższą warunkową ofertę Rada Europejska potwierdziła podczas szczytu w dniach 10-11 grudnia 2009 r. (por. Komisja Europejska, Komunikat Komisji EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu).

odnawialnych, np. poprzez dofinansowanie infrastruktury OZE czy budowy i modernizacji sieci elektroenergetycznych. Kolejny PI 4b zakłada zwiększoną efektywność energetyczną przedsiębiorstw poprzez dofinansowanie działań prowadzących do ograniczania strat energii, ciepła i wody, a także do odzyskiwania ciepła poprzez systemy zarządzania energią, instalacje służące poprawie efektywności energetycznej. W ramach PI 4c założono zwiększenie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynkach mieszkaniowych, gdzie wdrażane wsparcie polega przede wszystkim na kompleksowej modernizacji energetycznej (tzw. głęboka modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania energią). Ostatni PI 4e, uwzględniony w Osi Priorytetowej 3. RPO WK-P 2014-2020 zakłada zwiększone wykorzystanie transportu publicznego w miastach i obszarach funkcjonalnych poprzez wsparcie m.in. rozwoju systemów transportu zbiorowego czy zakupu nowego, przyjaznego dla środowiska taboru.

Ponadto w Programie uwzględniono wspieranie działań z zakresu adaptacji do zmian klimatu, inwestycje zakładające zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami poprzez działania 4. Osi Priorytetowej Region Przyjazny Środowisku w ramach 4 priorytetów inwestycyjnych. W PI 5b założono, że wsparcie powinno wpłynąć na wzmocnienia odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu dotyczącymi m.in. bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i innych zjawisk ekstremalnych. PI 6a zakłada zwiększony udział odpadów zbieranych selektywnie co powinno wpłynąć na poprawę stanu środowiska naturalnego i zasoby naturalne. W ramach PI 6b wsparcie mogą uzyskać projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, których celem powinien być wzrost liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków, czego efektem z kolei powinna być poprawa jakości wód i tym samym stanu środowiska w regionie. PI 6d przyczyni się do zwiększenia stopnia ochrony obszarów cennych przyrodniczo oraz wzrostu wiedzy ekologicznej mieszkańców regionu.

Tabela zaprezentowana na kolejnej stronie przedstawia podstawowe informacje na temat stanu zaawansowania udzielonego wsparcia w obszarze ośmiu priorytetów inwestycyjnych objętych badaniem. Na podstawie poniższych danych można stwierdzić, że najwięcej umów zawarto w ramach działania 3.3 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym (PI 4c), co poniekąd wynika ze specyfiki interwencji finansowanych w tym działaniu. Natomiast najwięcej naborów ogłoszono w poddziałaniu 3.5.2 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT (PI 4e). Według stanu na dzień 30.01.2020 w podpisanych umowach osiągnięto 100% wykorzystania zaplanowanej alokacji na działanie 3.2 oraz poddziałanie 4.6.3, natomiast najmniej, bo 63% zaplanowanej dla poddziałania alokacji zakontraktowano jak dotąd w działaniu 4.3, dotyczącym rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej.

Tab.1. Działania/poddziałania w RPO WK-P 2014-2020 w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu ujęte w badaniu³

Lp.	Działanie	Poddziałanie (priorytet inwestycyjny – PI)	Alokacja w Euro przeznaczona na działanie/poddziałanie	Alokacja w zł przeznaczona na działanie/poddziałanie ⁴	Liczba naborów	Liczba podpisanych umów	Wkład UE w podpisanych umowach w złotych
1.	Działanie 3.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (PI 4a)		26 718 118	114 548 587	7	78	94 385 345 ⁵
2.	Działanie 3.2 Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach (PI 4b)		36 997 646	158 620 008	nd	1 ⁶	160 348 570
3.	Działanie 3.3 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym (PI 4c)		64 850 120	278 031 919	12	139	229 265 905 ⁷
4.	Działanie 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych (PI 4e)		69 578 869	298 305 485	11	46	235 027 124
5.	Działanie 3.5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w ramach ZIT	Poddziałanie 3.5.1 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w ramach ZIT (PI 4c)	33 669 600	144 351 676	9	78	140 860 656
6.		Poddziałanie 3.5.2 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych w ramach ZIT (PI 4e)	57 180 706	245 150 841	21	34	224 640 915
7.	Działanie 4.1 Przeciwdziałanie zagrożeniom	Poddziałanie 4.1.1 Poprawa ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie suszy (Pi 5b)	3 970 212	17 021 490	2	2	16 543 806
8.		Poddziałanie 4.1.2 Wzmocnienie systemów ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb Ratowniczych (PI 5b)	5 700 000	24 437 610	4	4	17 775 014
9.	Działanie 4.2 Gospodarka odpadami (Pi 6a)		19 000 000	81 458 700	6	8	64 382 708
10.	Działanie 4.3 Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej (6b)		29 790 000	127 718 667	5	35	80 286 242
11.	Działanie 4.5 Ochrona przyrody (6d)		10 228 067	43 850 792	3	11	43 261 338
12.	Działanie 4.6 Ochrona środowiska naturalnego i zasobów kulturowych na obszarze ZIT	Poddziałanie 4.6.1 Wsparcie gospodarki wodno-ściekowej w ramach ZIT (6b)	8 400 000	36 013 320	4	12	32 280 568
13.		Poddziałanie 4.6.3 Wsparcie ochrony zasobów przyrodniczych w ramach ZIT (6d)	2 000 000	8 574 600	3	11	8 719 860
Razem			368 083 338	1 578 083 695	88	460	1 347 760 051
Alokacja w RPO WK-P (euro)			1 903 540 287				
Udział alokacji na działania w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu w ogólnej alokacji programu (w %)			19,3%				
% wykorzystanej alokacji w działaniach z obszaru ochrony środowiska i zmian klimatu			85,40%				

Źródło: opracowanie własne na podstawie SZOOP RPO WK-P 2014-2020 z lutego 2020 r. oraz danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014 z dnia 30.01.2020 r.

³ W odniesieniu do zakresu Osi 4 w badaniu nie uwzględniono działania 4.4. (PI 6c) i poddziałania 4.6.2. (PI 6c), które dotyczą wsparcia w obszarze kultury.

⁴ Wg kursu euro (4,2873) na dzień 30.01.2020 r.

⁵ W tym 1 umowa na kwotę 27 076 946 zł realizowana przez Europejski Bank Inwestycyjny/Pośredników Finansowych.

⁶ Instrument finansowy realizowany przez Europejski Bank Inwestycyjny/Pośredników Finansowych.

⁷ W tym 1 umowa na kwotę 63 017 222 zł realizowana przez Europejski Bank Inwestycyjny/Pośredników Finansowych.

Analizując powyższe dane należy także pamiętać, że w przypadku projektów z obszaru efektywności energetycznej realizowane są 3 umowy ramowe z menadżerem funduszu funduszy tj. Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), który w swojej ofercie posiada trzy produkty finansowe:

- a. pożyczkę finansowaną z Działania 3.1 "Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych"; - pośrednik finansowy Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. w Toruniu⁸,
- b. pożyczkę finansowaną z Działania 3.2 "Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach" - pośrednik finansowy Pekao S.A.⁹,
- c. pożyczkę finansowaną z Działania 3.3 "Efektywność Energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym"- pośrednik finansowy Getin Noble Bank S.A.¹⁰

Przedmiotowe badanie posłuży do oceny wkładu w realizację Strategii EUROPA 2020 w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatu. Wyniki przedmiotowego badania oprócz wymiaru sprawozdawczego będą pomocne również w planowaniu interwencji w obszarze środowiska i zmian klimatycznych na kolejny okres programowania.

II. Cel badania

Celem badania jest określenie wpływu projektów finansowanych ze środków RPO WK-P 2014-2020 na realizację celów Strategii EUROPA 2020 w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu.

Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

1. Ocena użyteczności wsparcia w ramach RPO WK-P w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu .
2. Efekty wsparcia udzielonego w ramach RPO WK-P w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu dla osiągnięcia celów Strategii EUROPA 2020.
3. Identyfikacja dobrych praktyk i barier w realizacji projektów w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu współfinansowanych ze środków RPO WK-P 2014-2020.

III. Główne kryteria ewaluacyjne

Głównymi kryteriami oceny, jakimi powinien posługiwać się Wykonawca w trakcie przeprowadzania badania będą:

- **Skuteczność** – rozumiana jako ocena czy założone cele wsparcia zdefiniowane na etapie programowania RPO WK-P 2014-2020, wynikające z założeń Strategii EUROPA 2020, są

⁸ Według stanu na 30.11.2019 r. pośrednik nie podpisał jeszcze żadnej umowy pożyczkowej w działaniu 3.1.

⁹ Według stanu na 30.11.2019 r. pośrednik nie podpisał jeszcze żadnej umowy pożyczkowej w działaniu 3.2.

¹⁰ Według stanu na 30.11.2019 r. pośrednik podpisał 15 umów pożyczkowych w działaniu 3.3.

osiągane dzięki realizowanym projektom w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu wraz z określeniem wpływu czynników zewnętrznych na ostateczne efekty.

- **Użyteczność** – rozumiana jako ocena całości rzeczywistych efektów w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu wywołanych przez interwencję ze środków Programu (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych), z odniesieniem ich do wyzwań społeczno-ekonomicznych określonych w Strategii EUROPA 2020.
- **Trwałość** – pozwalająca na określenie na ile efekty uzyskane w wyniku udzielonego wsparcia są trwałe i pozostają zauważalne po zakończeniu projektu.

IV. Obszary badawcze

W ramach zaplanowanego badania Wykonawca powinien skupić się na przeprowadzeniu wielostronnych analiz dotyczących badanego zagadnienia, popartych jakościową oceną zjawisk.

W celu usystematyzowania proponowanego zakresu badania poszczególne kwestie podzielono na trzy obszary badawcze, odpowiadające celom szczegółowym badania.

1.1. Ocena użyteczności wsparcia udzielonego w ramach RPO WK-P w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu

Wykonawca rozpocznie analizy dotyczące tego obszaru poprzez dokonanie przeglądu zapisów dokumentów programowych i strategicznych na poziomie regionu (wskazanych w rozdziale VI SOPZ) pod kątem ujęcia w nich zapisów pozwalających na wypełnienie celów Strategii EUROPA 2020. Następnie zwróci uwagę na proces wyboru projektów, a konkretnie kryteria ich wyboru celem stwierdzenia, czy pozwalają one na selekcję tychże projektów, które faktycznie są zgodne z celami dotyczącymi zmian klimatu (działania mitygacyjne w ramach Osi 3. i adaptacyjne realizowane poprzez interwencje w ramach Osi 4.) oraz ochrony środowiska. W ramach tego obszaru badawczego poza wykorzystaniem metody desk research Wykonawca uzupełni analizy o wyniki wywiadów indywidualnych IDI, a także wywiadów CAWI/CATI z beneficjentami projektów i wnioskodawcami, którzy nie otrzymali dofinansowania.

W tym celu Wykonawca jest zobowiązany uzyskać odpowiedzi na poniższe pytania badawcze:

- 1) Czy w ramach RPO WK-P 2014-2020 zaprojektowano wsparcie, które odpowiada celom w zakresie zmian klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii ochrony środowiska określonym w Strategii EUROPA 2020? Na ile zapisy Programu i SzOOP RPO WK-P 2014-2020 w ujęciu planistycznym zapewniają możliwość osiągnięcia trzech wskaźników tejże Strategii (określanych w skrócie 20/20/20)? Czy założenia kierunków wsparcia pozostają aktualne w momencie realizacji badania?

- 2) Czy wskaźniki służące monitorowaniu postępów i efektów wdrażania projektów są skorelowane z celami Strategii EUROPA 2020 w kontekście zmian klimatu i ochrony środowiska?
- 3) Czy kryteria wyboru projektów i regulaminy konkursów realizowanych w ramach 3. i 4. Osi Priorytetowej RPO WK-P 2014-2020 zapewniają wybór projektów, które odpowiadają na aktualne potrzeby i wyzwania wynikające z zapisów Strategii EUROPA 2020 w kontekście zmian klimatu i ochrony środowiska? W jaki sposób na etapie składania wniosku o dofinansowanie sprawdzana jest zgodność projektów z zapisami Strategii EUROPA 2020?
- 4) Czy projekty z obszaru ochrony środowiska i zmian klimatu były trafne koncepcyjnie i oparte o optymalne technologie w kontekście zmieniających się potrzeb i rosnących oczekiwań wobec zmian w tych obszarach?
- 5) Jakiego typu rozwiązania umożliwiające skuteczną realizację inwestycji z zakresu zwiększania udziału błękitnej i zielonej infrastruktury w miastach były realizowane w projektach RPO WK-P? Jakie są przyczyny niskiego poziomu tego typu infrastruktury w środowisku miejskim?
- 6) W jaki sposób beneficjenci w projektach z 3. i 4. Osi Priorytetowej RPO WK-P 2014-2020 zapewniali wypełnianie zasad horyzontalnych, tj. zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, zasady równości szans kobiet i mężczyzn, zasady zrównoważonego rozwoju? ? Jakiego typu działania realizowane są w tym zakresie?

1.2. Efekty wsparcia udzielonego w ramach RPO WK-P w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu w kontekście osiągnięcia celów Strategii EUROPA 2020

W ramach drugiego obszaru badawczego ważne będzie zbadanie rzeczywistych efektów projektów z obszaru ochrony środowiska i zmian klimatu pod kątem wypełniania celów Strategii EUROPA 2020 na podstawie analizy desk research uzupełnionej wywiadami pogłębionymi IDI, a także badania CAWI. Ponadto istotne jest poznanie najważniejszych uwarunkowań sukcesu/porażek i przeanalizowanie czy np. różne typy projektów, beneficjentów czy formy finansowania wsparcia determinują finalnie sukces realizowanych projektów. Wykonawca postara się także określić na ile zmiany w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu w regionie (np. wzrost liczby mikroinstalacji) są rzeczywistym efektem wsparcia w ramach RPO. Ponadto w tym obszarze poruszona zostanie także kwestia trwałości i komplementarności uzyskiwanych efektów.

- 1) Czy działania realizowane do tej pory w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu w regionie w ramach RPO WK-P przyczyniają się do rozwiązywania bądź minimalizowania problemów w tym obszarze zdiagnozowanych w Strategii EUROPA 2020?
- 2) W jakim stopniu realizowane w 3. i 4. Osi Priorytetowej projekty realizują cele Strategii EUROPA 2020 w kontekście zmian klimatu i ochrony środowiska? W jaki sposób kwestia ta determinowana jest przez:
 - Typ projektu (w tym realizacja projektu w ramach ZIT lub poza tym instrumentem),
 - Typ beneficjenta (JST, stowarzyszenie, spółdzielnie mieszkaniowe, przedsiębiorstwa itd.),
 - Tryb wyboru projektów (pozakonkursowy, konkursowy).
- 3) Jakie czynniki mogą wpływać lub wpływają na skuteczność wsparcia w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu?
- 4) Czy i jakie efekty przyrodnicze i ekologiczne osiągnięto w wyniku realizacji projektów 3. i 4. OP (zwłaszcza inwestycji wodno-ściekowych, odpadowych, z zakresu ochrony powietrza i klimatu czy ochrony przeciw zagrożeniom spowodowanym zmianami klimatu)?
- 5) Które z inwestycji podejmowanych w ramach RPO WK-P 2014-2020 mają największy wpływ na zwiększenie efektywności energetycznej w regionie? Czy zidentyfikowano takie typy inwestycji, których realizację należałoby dodatkowo premiować w tym zakresie?
- 6) Czy wykorzystano potencjał odnawialnych źródeł energii w regionie? W jakim stopniu został on wykorzystany? Na wsparcie których typów OZE należy położyć większy nacisk w przyszłym okresie finansowania?
- 7) Jaki był społeczno-ekonomiczny wpływ projektów np. w zakresie warunków prowadzenia działalności gospodarczej, potencjału inwestycyjnego wspartych terenów, potencjału turystycznego oraz jakości życia mieszkańców?
- 8) W jakim stopniu uzyskane efekty wsparcia można uznać za trwałe? Co może wpływać na trwałość uzyskanych w projektach efektów?
- 9) Czy przyjęte w RPO WK-P 2014-2020 podejście skutkowało realizacją inwestycji w sposób kompleksowy i trwały na terenach funkcjonalno-przestrzennych tj. miasta, gminy, powiaty, obszary chronione?
- 10) Które z podejmowanych działań dotyczących zmian klimatycznych i ochrony środowiska są ze sobą komplementarne? Czy projekty rozwiązywały diagnozowane problemy w

sposób kompleksowy (np. czy projekty wodno-ściekowe uwzględniały kwestie związane z ponownym wykorzystaniem energii, adaptacyjnością do zmian klimatu)?

- 11) Z jakimi innymi działaniami (inne osie RPO WK-P 2014-2020, działania spoza Programu) zachodzi komplementarność?
- 12) W jakim stopniu zmiany zaobserwowane w regionie w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu (np. wzrost liczby mikroinstalacji) są wynikiem działań realizowanych w RPO? Które typy inwestycji możliwe byłyby do realizacji bez środków z Programu?

1.3. Identyfikacja dobrych praktyk i barier w realizacji projektów w ochrony środowiska i zmian klimatu w kontekście osiągnięcia celów Strategii EUROPA 2020

Trzeci obszar badania stanowić będzie niejako podsumowanie najistotniejszych zdefiniowanych w toku badania dobrych praktyk w realizacji projektów z obszaru ochrony środowiska i zmian klimatu, które należałoby kontynuować w realizacji projektów wypełniających cele Strategii EUROPA 2020. Ponadto Wykonawca wskaże takie rozwiązania zaobserwowane w innych regionach, które mogłyby zostać zaimplementowane do RPO WK-P w tej lub przyszłej perspektywie finansowej.

Oprócz pozytywnych aspektów w tym obszarze zostanie także przedstawiona identyfikacja najważniejszych barier w aplikowaniu oraz właściwej realizacji projektów z obszaru ochrony środowiska i zmian klimatu wraz z propozycją zastosowania środków zaradczych w tym zakresie.

- 1) Które projekty realizowane w ramach RPO WK-P najlepiej obrazują realizację celów Strategii EUROPA 2020 i dlaczego? (opis dobrych praktyk z wybranych projektów pod kątem realizacji celów Strategii dotyczących ochrony środowiska i zmian klimatu)? Jakiego typu wsparcie w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu należy realizować/kontynuować w kolejnej perspektywie finansowej?
- 2) Jakie dobre praktyki w realizacji projektów wpływających na wypełnianie celów Strategii EUROPA 2020 dotyczących ochrony środowiska i zmian klimatu można wskazać w innych województwach?
- 3) Jakie są najczęstsze przyczyny niezyskania wsparcia w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu przez wnioskodawców? Jakie występują bariery w realizacji projektów istotnych dla osiągnięcia celów Strategii EUROPA 2020 w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatu? Jakie środki zaradcze można w tym zakresie wprowadzić jeszcze w perspektywie 2014-2020, jakie natomiast wymagają dłuższego horyzontu czasowego?
- 4) Jakie były powody opóźnień w uruchomieniu instrumentu pożyczkowego przez EBI w ramach trzech poniższych produktów:

- pożyczka finansowana z Działania 3.1 "Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych"; - pośrednik finansowy Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. w Toruniu,
- pożyczka finansowana z Działania 3.2 "Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach" - pośrednik finansowy Pekao S.A.,
- pożyczka finansowana z Działania 3.3 "Efektywność Energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym"- pośrednik finansowy Getin Noble Bank S.A.

Czy udało się zniwelować problemy z uruchomieniem powyższych produktów? Jakie działania zaradcze należałoby wprowadzić, aby przyspieszyć realizację projektów w formule pożyczkowej oferowanej przez pośredników?

V. Odbiorcy badania

Instytucja Zarządzająca RPO WK-P na lata 2014-2020, Instytucje zaangażowane w realizację instrumentów finansowych RPO WK-P 2014-2020; Komitet Monitorujący RPO WK-P na lata 2014-2020.

VI. Zakres ewaluacji

Zakres czasowy

Badanie powinno obejmować okres od zatwierdzenia RPO WK-P 2014-2020 (16 grudnia 2014 roku), do momentu podpisania umowy.

Zakres podmiotowy

Badanie obejmować będzie następujące podmioty i osoby:

- Przedstawiciele IZ zaangażowani w realizację RPO WK-P 2014-2020,
- Przedstawiciele Instytucji zaangażowanych w realizację instrumentów finansowych – Europejski Bank Inwestycyjny oraz pośrednicy finansowi wybrani przez EBI: Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. w Toruniu, Pekao S.A. oraz Getin Noble Bank S.A.
- Beneficjenci i nieskuteczni wnioskodawcy Osi Priorytetowej 3. i 4.

Zakres przedmiotowy

Dla właściwego przeprowadzenia badania konieczne jest dotarcie m.in. do następujących dokumentów:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020; wersja 4.0 z 30.01.2020 r.;
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (z Załącznikami);

- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+;
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020;
- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa, MliR,; wersja z 24.10.2017 r.;
- EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;
- Paryskie porozumienie klimatyczne z 12 grudnia 2015 r.
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 wersja z 11 kwietnia 2018 roku;
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 wersja z 9 lipca 2018 roku;
- Bazy wygenerowane z systemu SL2014;
- Dokumentacja konkursowa naborów w ramach CT 4, 5 i 6;
- Okresowe i roczne sprawozdania z realizacji Programu w zakresie osiągnięcia wskaźników właściwych dla monitorowania postępu wdrażania Osi Priorytetowej 3 i 4 RPO WK-P na lata 2014-2020;
- Badania ewaluacyjne i inne opracowania powiązane z tematyką ewaluacji;
- Dane pochodzące ze statystyki publicznej.

Powyższe dokumenty dostępne są m.in. na stronie internetowej www.mojregion.eu, www.ewaluacja.gov.pl oraz w siedzibie Zamawiającego.

VII. Metodologia badania

Od Wykonawcy oczekuje się przedstawienia spójnej koncepcji realizacji badania.

Wykonawca, przeprowadzając badanie, będzie korzystał z różnorodnych metod i technik badawczych przy zachowaniu zasady triangulacji metod (wykorzystanie różnych metod gromadzenia danych).

Zaproponowana do badania metodologia powinna obejmować następujące minimum:

- 1) Analizę podstawowych dokumentów źródłowych** - desk research dokumentów wskazanych w rozdziale VI w części obejmującej zakres przedmiotowy;
- 2) Wywiady indywidualne IDI** – pogłębione rozmowy z przedstawicielami z następujących instytucji/podmiotów - minimum 10 wywiadów:
 - a) jednostek zaangażowanych w realizację RPO WK-P na lata 2014-2020 (minimum 6) w szczególności z Departamentu Funduszy Europejskich, Departamentu Wdrażania RPO, Departamentu Środowiska;

b) instytucji zaangażowanych w realizację instrumentów finansowych tj. z Europejskiego Banku Inwestycyjnego i wybranych przez EBI pośredników: Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. w Toruniu, Pekao S.A. oraz Getin Noble Bank S.A (minimum 4).

3) Wywiady CAWI/CATI – wymaganą techniką ilościową przeprowadzenia badania jest ankieta internetowa (CAWI) w uzasadnionych przypadkach uzupełniana (mix-mode) wywiadami telefonicznymi wspomaganymi komputerowo (CATI).

a) z beneficjentami RPO WK-P 2014-2020 w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu¹¹.

b) z nieskutecznymi wnioskodawcami RPO WK-P 2014-2020 w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu¹².

4) Benchmarking rozwiązań z innych regionów stosowanych w projektach z obszaru ochrony środowiska i zmian klimatu w kontekście osiągnięcia celów Strategii EUROPA 2020.

5) Warsztat ewaluacyjny (rekomendacyjny) z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w realizację RPO WK-P 2014-2020 – przeprowadzony w końcowej fazie realizacji badania. Zadaniem Wykonawcy będzie wypracowanie rekomendacji i rozwiązań praktycznych dotyczących wsparcia w obszarze ochrony środowiska i zmian klimatu z naciskiem na przyszły okres programowania.

Zakłada się, że Wykonawca w ofercie na realizację przedmiotowego badania przedstawi propozycję doboru próby badawczej, wielkość próby i opis jej struktury.

Metodologia badania ewaluacyjnego zaproponowana w ofercie powinna być adekwatna do zaproponowanych obszarów badawczych. Jej wybór będzie miał istotny wpływ na wartość analizy i uzyskane wyniki. Dopuszcza się możliwość zaproponowania przez Wykonawcę dodatkowych metod/technik badawczych ze wskazaniem źródła danych niezbędnym do ich przeprowadzenia z zastrzeżeniem, że zaproponowane metody/techniki są użyteczne i adekwatne z punktu widzenia celu badania oraz obszarów problemowych.

Na etapie raportu metodologicznego Wykonawca zobowiązany będzie opracować projekty wszystkich proponowanych narzędzi badawczych. Projekt każdego narzędzia badawczego będzie mógł podlegać modyfikacjom i/lub uzupełnieniom przed jego zastosowaniem. Ostateczna wersja narzędzia będzie wymagała akceptacji Zamawiającego.

¹¹ Według stanu na 30.01.2020 w działaniach objętych badaniem realizowane jest 460 projektów z 64 beneficjentami. Ostateczna populacja beneficjentów, którzy zostaną objęci badaniem zostanie ustalona po podpisaniu umowy. Zamawiający preferuje zastosowanie doboru zupełnego.

¹² Według stanu na 30.01.2020 w działaniach objętych badaniem złożono 680 wniosków przez 206 wnioskodawców. Ostateczna populacja nieskutecznych wnioskodawców, którzy zostaną objęci badaniem zostanie ustalona po podpisaniu umowy. Zamawiający preferuje zastosowanie doboru zupełnego.

W realizacji badania Wykonawca będzie współpracował z Zamawiającym, w szczególności z Biurem Ewaluacji w Wydziale Analiz i Ewaluacji, Departamentu Funduszy Europejskich, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

VIII. Realizacja zadania

Badanie ewaluacyjne powinno być dobrze zaplanowane, tak aby jego realizacja przebiegała sprawnie i terminowo. Wykonawca powinien zaproponować harmonogram prac nad badaniem, w którym zarezerwuje odpowiedni czas na konsultacje poszczególnych etapów badania z Zamawiającym.

Ponadto Wykonawca zapewni:

- zrealizowanie celów badania,
- zebranie danych niezbędnych do przeprowadzenia analiz,
- przekazanie Zamawiającemu na etapie opracowania projektu raportu końcowego udokumentowanych danych pierwotnych (transkrypcji wywiadów, wypełnionych ankiet, opracowanych zestawień i baz danych w formatach xls/xlsx, sav) otrzymanych w procesie badawczym, przeprowadzenie i nadzorowanie procesu zbierania danych,
- utrzymywanie bieżącego kontaktu z pracownikami Biura Ewaluacji (w szczególności przez kierownika badania odpowiedzialnego za koordynację zespołem badawczym i pozostawanie w stałym kontakcie z Zamawiającym tj. udział w spotkaniach odpowiednio do potrzeb, kontakt telefoniczny oraz drogą elektroniczną),
- informowanie Zamawiającego o stanie prac, pojawiających się problemach i innych zagadnieniach istotnych dla realizacji badania tj. liczby przeprowadzonych w danym okresie sprawozdawczym wywiadów, ankiet (sporządzanie cotygodniowego krótkiego raportu o zaawansowaniu prac i przesyłanie go drogą elektroniczną do Zamawiającego),
- informowanie koordynatora merytorycznego projektu o wynikach badania.

Od Wykonawcy oczekuje się zagwarantowania dyspozycyjności i dostępności w pracach badawczych wszystkich ekspertów, którzy wejdą w skład zespołu badawczego.

Planowana usługa obejmować będzie następujące etapy:

- 1) Etap obejmujący sporządzenie raportu metodologicznego,
- 2) Etap obejmujący sporządzenie raportu końcowego,
- 3) Etap obejmujący sporządzenie broszury informacyjnej, infografiki/dashboardu oraz wydruk broszury informacyjnej,
- 4) Dwukrotna prezentacja wyników badania z wydrukiem materiałów informacyjnych.

Ad.1 Etap badawczy obejmujący sporządzenie raportu metodologicznego

Wykonawca w pierwszej kolejności, tj. **w terminie 2 tygodni od daty zawarcia umowy** przedstawi w formie elektronicznej do konsultacji, projekt raportu metodologicznego zawierający elementy wskazane w rozdziale IX. Zatwierdzona przez Zamawiającego ostateczna, pełna wersja raportu metodologicznego (ze wszystkimi narzędziami badawczymi) zostanie przekazana w wersji

elektronicznej **w terminie 5 tygodni od zawarcia umowy**. Następnie Wykonawca dostarczy do Zamawiającego 3 egzemplarze raportu w wersji papierowej oraz 1 egzemplarz na płycie CD.

Ad.2 Etap obejmujący sporządzenie raportu końcowego

W terminie 18 tygodni od daty zawarcia umowy Wykonawca przedstawi Zamawiającemu projekt raportu końcowego w formie elektronicznej. Projekt ten zostanie przez Zamawiającego poddany konsultacjom, pod warunkiem, że będzie on zawierał wszystkie elementy niniejszego opisu przedmiotu zamówienia opisane w rozdziale IX (w tym oddzielne pliki w wersji elektronicznej zawierające dane pierwotne tj. transkrypcje wywiadów, wypełnione ankiety, arkusze obliczeniowe itp. przygotowane w procesie badawczym). Kompletny projekt raportu końcowego zostanie skonsultowany, następnie przeprowadzony zostanie warsztat ewaluacyjny z adresatami rekomendacji, po czym Wykonawca przygotowuje jego **ostateczną wersję i przekazuje do Zamawiającego w formie elektronicznej w terminie 22 tygodni od daty zawarcia umowy**. Niedostarczenie we wskazanych terminach dokumentów w postaci projektu raportu końcowego, bądź wersji ostatecznej raportu końcowego lub dostarczenie dokumentów nieuwzględniających wszystkich elementów badania określonych w rozdziale IX jest traktowane jako niedotrzymanie terminów ze strony Wykonawcy. Zatwierdzona przez Zamawiającego ostateczna wersja raportu końcowego zostanie przekazana w formie papierowej (3 egzemplarze) oraz dodatkowo na 1 płycie CD.

Wszystkie wydrukowane raporty (metodologiczny i końcowy) powinny być przed przekazaniem do Zamawiającego podpisane i opieczątowane przez kierownika badania lub inną uprawnioną osobę wraz z pieczętką nagłówkową Wykonawcy.

Na podstawie wyników przeprowadzonego badania Wykonawca przedstawi zestawienie wniosków i rekomendacji, które zaprezentuje w formie tabelarycznej określającej konkretne działania do podjęcia, horyzont czasowy i adresata. Rekomendacje powinny wynikać z rozpoznanych w trakcie badania problemów i wniosków a ich zapis powinien być jednoznaczny dla adresata i wprost wskazywać na sposób wdrożenia. Zaleca się unikanie zbyt dużej liczby rekomendacji. Wykonawca powinien zachować schemat tabeli zamieszczony poniżej.

Lp.	Treść wniosku	Treść rekomendacji	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji
-----	---------------	--------------------	----------------------	-------------------------------	----------------------------	--------------------

Zamawiający zastrzega, że raport, który będzie się ograniczał tylko do prezentacji zebranych danych, bez ich odpowiedniej interpretacji, oceny i wyciągniętych wniosków zostanie odesłany do poprawy lub odrzucony.

Ad. 3 Etap obejmujący sporządzenie broszury informacyjnej, infografiki/dashboardu oraz wydruk broszury informacyjnej¹³.

W terminie 2 tygodni od podpisania protokołu odbioru raportu końcowego Zamawiający otrzyma od Wykonawcy projekty infografiki/dashboardu oraz broszury informacyjnej zawierające najważniejsze wyniki otrzymane z przeprowadzonego badania w formie elektronicznej. Projekty zostaną skonsultowane z Zamawiającym **w terminie 3 tygodni od podpisania protokołu odbioru raportu końcowego**. Po zatwierdzeniu ich ostatecznych wersji Wykonawca prześle broszurę i infografikę/dashboard na płycie CD (1 egzemplarz).

Ponadto w ramach etapu 3 Wykonawca przygotuje do druku broszurę informacyjną w nakładzie 100 egzemplarzy, zgodnie z parametrami wskazanymi w punkcie IX. Broszura powinna zostać przekazana **w dniu pierwszej prezentacji** z zastrzeżeniem, że gdy jej data zostanie uzgodniona w terminie uniemożliwiającym wydruk, broszura zostanie dostarczona w ustalonym terminie przed drugą prezentacją.

Prawa autorskie oraz przygotowane projekty do druku przechodzą na własność Zamawiającego.

Ad.4 Dwukrotna prezentacja wyników badania z wydrukiem materiałów informacyjnych

W terminie do 10 tygodni od podpisania protokołu odbioru raportu końcowego Wykonawca przeprowadzi prezentację wyników badania na 2 spotkaniach w terminach uzgodnionych z Zamawiającym. Minimum tydzień przed terminem każdej z prezentacji Wykonawca prześle projekt prezentacji w programie Power Point lub innym w formie elektronicznej, który zostanie skonsultowany z Zamawiającym. Ponadto Wykonawca zobowiązany jest do przygotowania materiałów informacyjnych dla uczestników spotkań (wydruk prezentacji, ewentualnych zestawień danych), o ile Zamawiający nie podejmie decyzji o rezygnacji z wydruku materiałów na poszczególne spotkania.

Łącznie realizacja badania będzie trwała maksymalnie 34 tygodnie.

Wszystkie wersje elektroniczne raportu metodologicznego, raportu końcowego, broszury informacyjnej, infografiki oraz prezentacji wyników badania powinny być przekazywane Zamawiającemu w terminach wynikających z harmonogramu prac.

¹³ Zamawiający w ramach procedury wyboru Wykonawcy będzie dodatkowo premiował wykonanie kilkuminutowego (min. 5 max. 15 minut) filmiku prezentującego najważniejsze wnioski z badania.

IX. Wymagania dotyczące raportów, broszury informacyjnej, dashboardu /infografiki oraz prezentacji multimedialnej

Wykonawca badania będzie zobowiązany do przygotowania i skonsultowania z Zamawiającym raportów (metodologicznego i końcowego), broszury informacyjnej, infografiki/dashboardu oraz prezentacji multimedialnej.

Projekt raportu metodologicznego (oraz jego wersja ostateczna) musi zawierać:

- koncepcję realizacji badania, opis metodologii badania oraz zidentyfikowane podstawowe obszary problemowe, które zostaną poddane analizie, narzędzia badawcze, plan analizy danych oraz szczegółowy harmonogram badania.

Projekt raportu końcowego (oraz jego wersja ostateczna) powinien zawierać następujące elementy:

- spis treści,
- wprowadzenie zawierające opis przedmiotu, głównych założeń i celów badania, opis okoliczności towarzyszących badaniu oraz stan wdrażania działań (poddziałań) objętych badaniem w odniesieniu do alokacji całego RPO WK-P 2014-2020,
- syntetyczny opis zastosowanej metodologii oraz źródła, które zostały wykorzystane w badaniu (opis koncepcji badania oraz ocena wykorzystanych metod badawczych),
- opis wyników badania, ich analiza i interpretacja,
- rozdział lub aneks zawierający syntetycznie przedstawione (np. w formie tabeli) odpowiedzi na postawione pytania badawcze,
- zestawienie wniosków i ewentualnych rekomendacji, w tabeli uzgodnionej wcześniej z Zamawiającym,
- aneksy przedstawiające wzory ankiet/kwestionariuszy wywiadu itp. użytych w badaniu oraz oddzielny plik w wersji elektronicznej zawierający dane pierwotne (transkrypcje wywiadów, wypełnione ankiety, arkusze obliczeniowe itp.) otrzymane w procesie badawczym.

Ponadto niezbędnym elementem raportu końcowego jest streszczenie sporządzone poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym, na kilku stronach A4. Streszczenie powinno zostać przedstawione Zamawiającemu zarówno w wersji polskiej, jak i angielskiej (z zastrzeżeniem, że wersja angielska zostanie przygotowana po ostatecznym zaakceptowaniu streszczenia w języku polskim). Streszczenie raportu powinno zawierać nie tylko najważniejsze wyniki badań, ale również syntetyczny opis najważniejszych rekomendacji, a także przynajmniej akapit lub dwa na temat zastosowanego przez ewaluatora warsztatu / podejścia badawczego w celu promowania wiedzy o metodach i technikach badawczych, jakie zostały wykorzystane w badaniu.

Ponadto projekty raportów i ich ostateczne wersje powinny spełniać następujące wymogi:

- zgodne z zapisami Szczegółowego Opisu Przedmiotu Zamówienia i ofertą Wykonawcy,
- zgodne ze standardami dostępności dla polityki spójności 2014-2020, stanowiącymi załącznik do Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności

dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, z zastrzeżeniem, że dotyczy to raportów podlegających upublicznieniu, a opisy alternatywne wykresów, map i rysunków muszą być umieszczone na etapie ostatecznych wersji raportów,

- sporządzone w języku polskim (oprócz streszczenia raportu końcowego, które sporządzone zostanie w języku polskim i angielskim - do wersji ostatecznej raportu),
- sporządzone poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym,
- informacje i dane zawarte w raportach wolne od błędów rzeczowych i logicznych,
- uporządkowane pod względem wizualnym – formatowanie tekstu oraz rozwiązania graficzne zastosowane w sposób jednolity wpływając na czytelność i przejrzystość raportu,
- optymalna objętość (ilość stron) – wyniki badania muszą zostać przedstawione w sposób przystępny dla jego odbiorców,
- w przypadku raportu końcowego streszczenie raportu w sposób syntetyczny powinno przedstawiać cel badania, jego zakres, zastosowaną metodologię oraz najważniejsze wyniki i rekomendacje wypływające z badania ewaluacyjnego,
- nie stanowią jedynie zreferowania (streszczenia) uzyskanych danych i odpowiedzi respondentów,
- w sposób rzetelny przedstawiają wyniki badania tzn. przedstawiają analizę i interpretację danych zebranych w ramach wszystkich zastosowanych metod badawczych (metod zbierania danych),
- w sposób wyczerpujący przedstawiają wszystkie oczekiwane wyniki badania i odpowiedzi na wszystkie postawione pytania badawcze,
- sformułowane w raporcie wnioski poparte są przedstawionymi wynikami badania, stanowią rezultat analizy i interpretacji wyników badania przeprowadzonej przez zespół badawczy.

Parametry wydruku broszury informacyjnej

Broszura informacyjna (100 egz.):

- format A5 po złamaniu,
- papier kreda 150 g przy druku offsetowym, przy druku cyfrowym około 160g,
- łamanie broszury uzależnione od rozmieszczenia treści (lit. C albo lit. Z),
- kolorystyka zgodna z barwami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Parametry dashboardu i/lub infografiki:

Zarówno infografika jak i dashboard muszą zawierać najważniejsze informacje otrzymane w trakcie realizacji badania przedstawione w formie wizualnej. Dane powinny być zaprezentowane w jasny i przystępny sposób i stanowić kombinację tekstu i grafiki, z akcentem na grafikę.

Infografika i/lub dashboard należy przygotować w wersji elektronicznej umożliwiającej ich późniejszą publikację (np. w formacie .png).

Prezentacja multimedialna

Prezentacja multimedialna musi zawierać opis badania oraz jego najważniejsze wyniki, a także rekomendacje płynące z raportu. Oczekuje się przeprowadzenia dwóch prezentacji w terminie ustalonym z Zamawiającym. Prezentację multimedialną należy przygotować w programie Power Point lub innym, z możliwością zmiany formatu standardowego na format 16:9. Wykonawca badania zobowiązany będzie również do wydruku materiałów informacyjnych dla uczestników spotkań (o ile Zamawiający nie podejmie decyzji o rezygnacji z wydruku materiałów na poszczególne spotkania). Liczba uczestników zostanie podana Wykonawcy przed każdym spotkaniem. Szacuje się, że łącznie będzie to ok. 100 egz.

Zamawiający jest otwarty na wszelkie propozycje zmian technicznych zamówienia w celu uzyskania najbardziej odpowiedniego produktu.

X. Finansowanie badania

Badanie jest finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 i budżetu województwa kujawsko-pomorskiego.